

Szanowni Państwo,

Punkt Informacyjny Europe Direct – Poznań co miesiąc będzie przygotowywał dla Państwa Biuletyn Informacyjny, który będzie poświęcony jednemu, aktualnemu tematowi. W miesiącu styczniu jest to „Prezydencja Czeska”, która rozpoczęła się z dniem 1 stycznia 2009 roku. Obok licznych informacji dotyczących tej Prezydencji oraz samych Czech, znajdziecie Państwo również kilka ciekawostek dotyczących poprzedniej Prezydencji Francuskiej, jak i kolejnej – Szwedzkiej.

Życzymy miłej lektury i zapraszamy już dziś, do zapoznania się z kolejnymi biuletynami.

Bogumiła Frąckowiak
Kierownik Projektu Europe Direct - Poznań

Prezydencja Czech

1 stycznia 2009 r. Republika Czeska objęła przewodnictwo w Unii Europejskiej.

Okres przewodnictwa przez kraj członkowski w Radzie Unii Europejskiej nazywa się Prezydencją. Rada Unii Europejskiej jest międzyrządową instytucją Unii Europejskiej wyrażającą interesy indywidualnych państw członkowskich. Prezydencja Rady jest jednym z najważniejszych instrumentów powołanych do promowania interesów państw członkowskich Unii Europejskiej, mających wpływ na działania i funkcjonowanie całej Unii Europejskiej. Państwo sprawujące Prezydencję przewodniczy posiedzeniom Rady Unii Europejskiej oraz Rady Europejskiej, reprezentuje także Radę na arenie międzynarodowej. Prezydencja jest pełniona przez okres półroczny, rotacyjnie przez wszystkich członków Unii Europejskiej w ustalonej wcześniej kolejności. Dwa różne kraje pełnią Prezydencję podczas jednego roku kalendarzowego - pierwsze od stycznia do czerwca, drugie od lipca do grudnia. Jest to jedyna możliwość dla tych państw, aby uwydatnić swoje stanowisko w Unii Europejskiej i uwypuklić zagadnienia związane z integracją europejską w swoim kraju. Prezydencja zwołuje i przewodzi wszystkim spotkaniom Unii Europejskiej i jej pracujących komitetów, negocjuje kompromisy ze wszystkimi państwami członkowskimi oraz występuje w imieniu Unii Europejskiej w negocjacjach z krajami spoza Unii Europejskiej i z międzynarodowymi organizacjami. Reprezentuje Radę Unii Europejskiej w kontaktach z innymi instytucjami Unii Europejskiej, szczególnie z Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską. Pierwszym z nowych, dziesięciu państw, które zostały przyjęte do UE po 2004 i pełniły rolę Prezydencji, była Słowenia, która przewodziła Unii Europejskiej w pierwszym półroczu 2008 roku. Czechy, które objęły przewodnictwo w Unii Europejskiej 1 stycznia 2009 roku, przejęły przewodnictwo po Francji.

Republika Czeska kampanię informacyjną, dotyczącą Prezydencji w Unii Europejskiej, zatytułowaną „Twarze Prezydencji” rozpoczęła na początku września 2008 roku. Elementem przewodnim telewizyjnego spotu jest kostka cukru – czeski wynalazek z 1843 roku (kostka cukru posiada nawet swój pomnik w mieście Dačice, w południowej Bohemii). W spocie występują znane osoby - Eva Jiřičná (architekt), Darja Klimentová (primaballerina), Antonín Holý (naukowiec), Libor Pešek (dyrygent), Tereza Maxová (modelka), Jaromír Jágr (hokeista) i Petr Čech (piłkarz). Wszyscy wystąpili w reklamie bezpłatnie. Nad stworzeniem kampanii, w zespole Wicepremiera i Ministra Spraw Europejskich, Alexandra Vondry pracowało wielu specjalistów, między innymi - fotograf Herbert Slavík, autor pomysłu „Twarze Prezydencji Czeskiej, reżyser filmowy Alice Nellis oraz dyrektor artystyczny Eda Kauba. Spot, jak i inne elementy informacyjne prezentujące Prezydencję Czech w Unii Europejskiej, kładą nacisk na originalność, dowcip, jakość i odchodzą od utartych frazesów i nastroju smutku.

Motto Prezydencji Czeskiej, “Europa bez Barrier”, wyraża cztery podstawowe wolności: wolny obrót towarów, kapitału, pracowników i usług. **Logo Prezydencji Czeskiej, tzn. www.EU2009.cz**, dodaje symboliczną, piątą wolność: wolny obrót informacją i wiedzą. *(Czechy mają nadzieję, że zlikwidowanie barier ułatwi Europie utrzymanie swojej pozycji w dobie globalnej konkurencji gospodarczej)*. Motto wyraża również otwarcie się Europy na cały świat. 2009 rok to rok, w którym będzie obchodzona 20-sta rocznica upadku Żelaznej Kurtyny, oraz 5-tej rocznicy historycznego rozszerzenia Unii Europejskiej. Dlatego motto czeskiej Prezydencji ma także wyraz symboliczny. Logo Prezydencji wyraża nie tylko motto czeskiej Prezydencji „Europa bez barier“, ale wyraża również elementy logo Unii Europejskiej „Zjednoczeni w różnorodności“. Logo składa się z kolorowych kodów różnych państw leżących na mapie Unii Europejskiej, zmieszanych w mozaikę jako wyrażenie równości. Jest łatwo rozpoznawalne.

Do priorytetów Prezydencji Republiki Czeskiej należą : ekonomia, energetyka oraz stosunki zewnętrzne.

Objęcie półrocznego przewodnictwa w Radzie UE przez Czechy wypadły w trudnym dla Europy okresie. **Jednym z ich najważniejszych zadań będzie nadzorowanie wprowadzania w życie pakietu stymulacyjnego dla gospodarki państw UE o wartości 200 mld euro.** Przywódcy krajów Unii zatwierdzili pakiet w drugiej połowie 2008 r., gdy przewodnictwo sprawowała jeszcze Francja. W swoim programie na okres przewodnictwa Czechy zapewniają, że na niepokoje panujące w Unii odpowiedzą zwiększeniem konkurencyjności oraz wzmocnieniem zaufania konsumentów i poprawą sytuacji małych firm.

Kolejnym **priorytetem jest polityka energetyczna**, która dla premiera Mirka Topolánka jest „poszukiwaniem równowagi między potrzebami środowiska naturalnego a zachowaniem konkurencyjności i bezpieczeństwa dostaw energii w Europie”. W ciągu następnych sześciu miesięcy Mirek Topolánek zamierza zabiegać o kontynuowanie dyskusji na temat zróżnicowania źródeł energii i nowych sieci energetycznych.

Również w tym półroczu odbędą się wybory do Parlamentu Europejskiego. Czechy będą też musiały zacząć powoływać członków Komisji Europejskiej, która pracę w nowym

składzie rozpocznie w tym samym czasie, co wyłoniony w wyborach Parlament. Podczas swojego przewodnictwa **Czechy zamierzają także położyć nacisk na stosunki między Stanami Zjednoczonymi a Unią Europejską**. Zdaniem premiera Topolánka jest to niezwykle ważne z punktu widzenia współpracy gospodarczej i bezpieczeństwa Europy. Na liście priorytetów nakreślonej w czeskim programie prac figuruje również **zacieśnienie stosunków między UE a Balkanami Zachodnimi – Czechy będą gospodarzem szczytu UE-Balkany**, który odbędzie się przed nadejściem lata.

Zaraz po objęciu sterów Czechy zareagowały na zaostrzenie się konfliktu w kontrolowanej przez Hamas Strefie Gazy. Minister spraw zagranicznych Czech stanął na czele misji dyplomatycznej UE na Bliski Wschód, której celem jest wynegocjowanie porozumienia pokojowego między Izraelem a Hamasem. Czeski rząd ponaglił również Rosję i Ukrainę do rozstrzygnięcia sporu o dostawy gazu ziemnego, który wybuchł zaledwie kilka dni przed objęciem przez Czechy przewodnictwa. UE nadal będzie obserwować sytuację, gdyż spór ten może wpłynąć na dostawy gazu do całej Europy.

Do najważniejszych wydarzeń podczas Prezydencji Czech będą należeć Sesje Rady Europejskiej oraz spotkania Unii Europejskiej z reprezentantami krajów leżącymi poza terytorium Unii Europejskiej

Rada Europejska, strategiczne ciało odpowiedzialne za fundamentalne decyzje dotyczące polityki i pojawiających się trudności politycznych, spotyka się co najmniej dwa razy do roku w Brukseli.

Podczas Prezydencji Czech Rada Europejska spotka się w Brukseli **19–20 marca oraz 18–19 czerwca**. Rada UE spotyka się również na innych sesjach, które odbywają się w Państwie sprawującym Prezydencję. W pierwszym półroczu 2009 roku, w różnych miastach Republiki Czeskiej odbędzie się 14 nieformalnych spotkań ministerialnych. Poza Pragę, która będzie gospodarzem 9 nieformalnych spotkań, szczyty będą miały miejsce w takich miejscowościach, jak : Brno, Luhačovice, Hluboká nad Vltavou, Mariánské Lázně i Litoměřice. Prezydencja Republiki Czeskiej jest odpowiedzialna za określanie stanowiska Unii Europejskiej na forum międzynarodowym. Będzie również organizować w Republice Czeskiej i za granicą spotkania Unii Europejskiej z reprezentantami krajów, leżących poza granicami Unii Europejskiej. Te spotkania wzmocnią stosunki Unii z krajami spoza terytorium Unii Europejskiej. Negocjacje będą miały formę Troiki i szczytów. W szczytach będą brały udział głowy państw i rządów wszystkich państw należących do Unii Europejskiej.

Program pracy i priorytety Czech w Prezydencji Unii Europejskiej został przedstawiony przez premiera, M. Topolánka oraz wicepremiera A. Vondra w Pradze, 6 stycznia 2009. Kluczowe priorytety wyrażają się w trzech „E”: Ekonomia, Energia i Europa w świecie. Przedstawiony dokument jest rezultatem dwóch lat przygotowań. Zdefiniowane priorytety i program pracy opierają się na strategicznych dokumentach Unii Europejskiej oraz wytycznych Rady Unii Europejskiej oraz Rady Europy. We współpracy z Francją i z Szwecją – partnerami w Trio Prezydencji, rząd Republiki Czeskiej przygotował również osiemnastomiesięczny program, który stał się potencjalnym harmonogramem Unii Europejskiej na następne półtora roku.

Zadania te będą wykonywane przez rząd czeski, który przez pół roku będzie organem koordynującym prace Unii Europejskiej. Na czele rządu czeskiego (a zatem przez sześć miesięcy również rządu Rady Unii Europejskiej) stoi premier - Mirek Topolánek, oraz wicepremierzy - Martin Bursik (jednocześnie minister ds. Środowiska), Petr Nečas (jednocześnie minister Pracy i Spraw Społecznych), Alexandr Vondra (minister ds. Europejskich), Vlasta Parkonova (Minister Obrony). Pozostali członkowie rządu to: Cyril Svoboda (Minister Rozwoju Regionalnego), Martin Říman (Minister ds. Przemysłu i Handlu), Daniela Filipiová (Minister Zdrowia), Jiří Pospíšil (Minister Sprawiedliwości), Ivan Langer (Minister Spraw Wewnętrznych), Karel Schwarzenberg (Minister Spraw Zagranicznych), Martin Říman (Minister Przemysłu i Handlu), Miroslav Kalousek (Minister Finansów), Ondřej Liška (Minister Edukacji, Młodzieży i Sportu), Petr Bendl (Minister Transportu), Petr Gandalovič (Minister Rolnictwa), Václav Jehlička (Minister Kultury), Pavel Svoboda (Minister and Chair of the Legislative Council of the Government), Michael Kocáb (Minister Praw Człowieka i Mniejszości Narodowych)

Trio Prezydencji. Prezydencja Rady Unii Europejskiej zmienia się co sześć miesięcy. Aby zapewnić ciągłość działania, Prezydencje pracują w Trio. Pierwsze Trio Prezydencji składało się z Niemiec, Portugalii oraz Słowenii. Republika Czeska należy do drugiego Trio, składającego się z Francji, która sprawowała Prezydencję przed Republiką Czeską, oraz ze Szwecji, która obejmie Prezydencję po Republice Czeskiej. 18-miesięczny program Trio Prezydencji jest rezultatem około roku przygotowań, podczas którego przedstawiciele administracji trzech krajów aktywnie spotykały się na wszystkich poziomach. Formalnie, program jest dokumentem Rady, którego celem jest przedstawienie jasnego i obiektywnego poglądu na to, co ma się wydarzyć podczas Trio Prezydencji. Nie jest to streszczenie priorytetów trzech krajów, ale raczej wykaz prac do wykonania przez Radę. 18-miesięczny program był formalnie zaakceptowany przez Radę ds. Ogólnych i Zewnętrznych Stosunków na spotkaniu w Luksemburgu, w czerwcu 2008, a po wprowadzeniu drobnych zmian został opublikowany na stronach internetowych Francuskiej Prezydencji na początku lipca 2008.

Prezydencja Francuska. Okres sześciomiesięcznej prezydencji francuskiej naznaczony był szeregiem kryzysów międzynarodowych - konflikt w Gruzji, kryzys finansowy i ekonomiczny, podczas których Unia Europejska potrafiła odegrać ważną, katalizującą rolę. Prezydencja utrzymała kierunek wyznaczony przez priorytety, które zdefiniowała rozpoczynając swoje przewodnictwo: walka ze zmianami klimatycznymi (przyjęcie pakietu energia – klimat), polityka migracyjna (przyjęcie europejskiego Paktu o Imigracji i Azylu), wspólna polityka rolna (przyjęcie wyników przeglądu WPR oraz rozpoczęcie debaty na temat przyszłości WPR), europejska polityka bezpieczeństwa i obrony (nadanie nowej dynamiki dzięki konkretnemu i operacyjnemu programowi). Podczas sześciu miesięcy odbyło się 8 szczytów Unii i jej głównych międzynarodowych partnerów, w tym Szczyt paryski, podczas którego ustanowiono Unię dla krajów Basenu Morza Śródziemnomorskiego. Rok 2009 powinien umożliwić kontynuację prac prowadzonych przez prezydencję francuską w ramach trójki, tworzonej z prezydencją czeską i szwedzką. Prezydencje te przeprowadzą zwłaszcza dalsze wdrażanie mapy drogowej, zatwierdzonej przez szefów państw i rządów, na rzecz wejścia w życie przed końcem 2009 r. Traktatu Lizbońskiego. Rada Europejska, która zebrała się w grudniu 2008 r. ustaliła po pierwsze, iż jeśli Traktat Lizboński wejdzie w życie, podjęta zostanie decyzja o utrzymaniu w składzie Komisji przedstawiciela każdego państwa członkowskiego. Po drugie, Rada zgodziła się, iż konieczne jest wprowadzenie gwarancji, stanowiących odpowiedź na zaniepokojenie Irlandczyków odnośnie polityki podatkowej, rodzinnej, kwestii społecznych oraz polityki bezpieczeństwa i obrony. Rząd irlandzki zobowiązał się, z zastrzeżeniem, że szczegółowe prace nad powyższymi zagadnieniami

zostaną zakończone w połowie 2009 r., do doprowadzenia do ratyfikacji Traktatu Lizbońskiego przed końcem mandatu aktualnej Komisji.

Sukcesorem Republiki Czeskiej będzie Szwecja, która obejmie Prezydencję Unii Europejskiej w lipcu 2009 roku. Priorytetami szwedzkiej Prezydencji będzie opracowanie i przyjęcie Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego, Europejska Polityka Sąsiedztwa oraz opracowanie *Programu Sztokholmskiego* w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości na lata 2010 – 2014.

Czechy w pigułce - Republika Czeska, to państwo w środkowej Europie, graniczące od zachodu z Niemcami, od południa z Austrią, od wschodu ze Słowacją i od północy z Polską, nie mające dostępu do morza, gdzie większość terytorium kraju zajmują tereny wyżynno-górskie Masywu Czeskiego. Jest podzielona na 14 województw oraz miasto wydzielone Praga. Na powierzchni 78 866 km² mieszka 10 288 744 osób. Odnotowuje się ujemny przyrost naturalny: -0,07% (od 2007), a średnia długość życia wydłuża się (wynosi 76 lat). Stolicą jest Praga (1,2 mln mieszkańców), moneta : korona czeska (CZK).

Pierwsze ślady osadnictwa (plemiona celtyckie) pochodzą z epoki brązu. Około roku 400 p.n.e. na terytorium dzisiejszych Czech przybyło z terenów dzisiejszych Niemiec plemię Bojów (od których pochodzi łacińska nazwa kraju *Bohemia*). Pierwsze plemiona słowiańskie pojawiły się w VI wieku. Pod koniec IX wieku Czechy zostały zjednoczone przez Przemysławów.. Okres rozkwitu Czech przypada na czas panowania cesarza, Karola IV (czternasty wiek). Praga, będąc stolicą cesarstwa, stała się kulturalnym i intelektualnym centrum. Rozpoczęto wtedy budowę Katedry św. Wita i mostu Karola. Zaprojektowane zostało Nowe Miasto, po dziś dzień pozostające przykładem nowoczesnej urbanistyki. Karol założył również Uniwersytet w Pradze, pierwszy w Europie Środkowej.

Ubiegły, dwudziesty wiek, został naznaczony przez II wojnę światową, a następnie dostanie się odrodzonej Czechosłowacji w strefę wpływów Związku Radzieckiego. W 1968 roku nastąpiła inwazja wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację. W roku 1989 Czechosłowacja odzyskała niepodległość i podczas „aksamitnej rewolucji” zmieniła ustrój. 1 stycznia 1993 roku w pokojowy sposób podzielona została na dwa niezależne i suwerenne państwa: Czechy i Słowację. W 1999 roku Republika Czeska wstąpiła do NATO, a w 2004 roku została przyjęta do Unii Europejskiej.

Republika Czeska jest demokracją parlamentarną. Organem ustawodawczym jest dwuizbowy parlament. Niższa izba parlamentu - Izba Deputowanych składa się z 200 parlamentarzystów wybieranych na czteroletnią kadencję. W skład izby wyższej - Senatu wchodzi 81 senatorów wybieranych na okres 6 lat. Jedna trzecia senatorów jest wybierana co 2 lata. Na czele państwa stoi prezydent, który jest wybierany przez parlament na pięcioletnią kadencję. Reprezentuje on państwo na arenie międzynarodowej. Organem wykonawczym jest Rząd.

Gospodarka Czech jest uważana za jedną z najstabilniejszych spośród wszystkich państw postkomunistycznych. Od chwili podziału Czechosłowacji, w kraju wdrożono szereg reform gospodarczych i strukturalnych, wprowadzono program naprawy finansów państwa oraz przeprowadzono prywatyzację i restrukturyzację przedsiębiorstw państwowych.

Wprowadzone reformy doprowadziły do rozwoju gospodarki, stabilizacji cen oraz spadku bezrobocia. Z PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca 19 475 USD (2005) Republika Czeska osiąga poziom 2/3 PKB w wiodących krajach UE i może równać się z krajami takimi jak Portugalia, Grecja czy Słowenia. Głównymi ośrodkami przemysłu są: Praga, Brno, Ostrawa i Pilzno. Czechy są krajem atrakcyjnym turystycznie. Magnesem przyciągającym miliony zagranicznych turystów jest przede wszystkim Praga, miasto pełne zabytków najwyższej światowej klasy (liczący 660 metrów, wybudowany w 1357 roku, ozdobiony barokowymi figurami świętych i postaci historycznych, Most Karola, Hradczany, z praskim Zamkiem, XIV-wieczna katedra św. Wita z 21 kaplicami z różnych okresów). Często odwiedzane są również czeskie uzdrowiska z wodami mineralnymi i z gorącymi źródłami, m.in. - Karlowe Wary (73°C) i Mariańskie Łaźnie (29,6°C). Wielu turystów odpoczywa w górach - Karkonoszach na granicy z Polską oraz w Rudawach.

Do osób, które rozsławiły Czechy należą: Antonin Dvořák (kompozytor), Franz Kafka (tworzący w języku niemieckim, mieszkający w Pradze pisarz, autor słynnego „Procesu”), Miloš Forman (reżyser filmowy – „Lot nad kukułczym gniazdem”, „Hair”, „Amadeus”), Jan Saudek (fotograf) oraz oczywiście wojak Szwejk!

(w pracowaniu wykorzystano informacje ze stron internetowych Unii Europejskiej)

Opracowała: Aleksandra Szała – Konsultant Europe Direct - Poznań